Bräcke Diakoni

Finansdepartementet
Avdelningen för offentlig förvaltning

Datum: 21 oktober 2026
Diarienummer: Fi2026/01570
Remissinstans: Bräcke diakoni

Remissvar över promemorian Åtgärder för att öka antalet registrerade i Kammarkollegiets register för idéburna organisationer

Sammanfattande bedömning

Bräcke diakoni ställer sig positivt till ett register över idéburna organisationer i offentligt finansierad välfärdsverksamhet. För att fler ska välja att registrera sig behöver dock villkoren vara tydliga och registreringen ge konkret nytta.

Bräcke diakoni har avstått från registrering på grund av osäkerhet kring hur begränsningen om värdeöverföringar ska tillämpas inom vår organisation. Kombinationen av denna tolkningsosäkerhet och straffansvaret har varit avgörande för vårt beslut.

Vi tillstyrker att straffbestämmelsen tas bort och att avregistrering eller varning införs vid överträdelser. Vi tillstyrker också slopad årlig rapportering. Förslaget om fler registeruppgifter tillstyrks delvis: vi stödjer uppgifter om verksamhet och verksamhetsorter samt publicering på Kammarkollegiets webbplats, men avstyrker den kategorisering som följer av den föreslagna breddningen. Vi avstyrker också en fast treårsgräns efter avregistrering och föreslår i stället att begränsningen kopplas till kvarvarande ekonomiska värden som behöver skyddas.

Vi avstyrker den föreslagna breddningen av registret och den tillhörande uppdelningen av reglerna om värdeöverföringar. Registret bör behålla sin inriktning på idéburen välfärd, samtidigt som regelverket behöver hantera stödjande juridiska personer inom idéburna välfärdsorganisationer.

Vi efterfrågar framför allt tydliga och förutsägbara regler för organisationsinterna överföringar. Reglerna behöver möjliggöra en ändamålsenlig organisation och finansiering av idéburen välfärd, samtidigt som medel skyddas från att föras över till privata vinstintressen.

Om Bräcke diakoni

Bräcke diakoni är en idéburen stiftelse med över hundra års erfarenhet av vård, stöd och omsorg. Vi bedriver äldreomsorg, primärvård, rehabilitering och verksamheter enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) på flera orter i Sverige, på uppdrag av kommuner och regioner.

Som stiftelse har vi inga ägare med privata vinstintressen. Överskottet återinvesteras i verksamheterna för att utveckla vården och omsorgen och möta nya behov.

Verksamheten organiseras inom stiftelsen med flera juridiska personer, där bland annat fastighetsbolag stödjer välfärdsverksamheten. Våra synpunkter utgår från erfarenheten av att bedriva och utveckla idéburen välfärd inom en sådan organisation.

4.1 Fler idéburna organisationer ska kunna registrera sig

Bräcke diakoni avstyrker förslaget i dess nuvarande utformning.

Registret bör behålla sitt fokus på idéburna utförare inom offentligt finansierad välfärd. Det ger registret en tydlig funktion som stöd för offentliga aktörer när de söker utförare för dialog, upphandling och valfrihetssystem. En breddning till organisationer som varken bedriver eller avser att bedriva sådan verksamhet gör registrets syfte mindre tydligt.

Att synliggöra fler delar av civilsamhället kan ha ett värde, men promemorian visar inte tillräckligt tydligt hur denna breddning förbättrar förutsättningarna för idéburna välfärdsutförare. Utvecklingen bör prioritera de hinder som gör att dessa utförare avstår från registrering. Detta utesluter inte en särskild lösning för juridiska personer som stödjer välfärdsverksamheten inom en idéburen organisation, vilket vi utvecklar i avsnitt 4.2.

4.2 Begränsningen om värdeöverföringar ska inte omfatta aktörer som inte bedriver offentligt finansierad välfärdsverksamhet

Bräcke diakoni avstyrker förslaget i dess nuvarande utformning.

Vi avstyrker den uppdelning av reglerna som följer av den föreslagna breddningen i avsnitt 4.1. Uppdelningen tar inte tillräcklig hänsyn till att juridiska personer utan egen välfärdsverksamhet kan fylla viktiga funktioner inom en idéburen välfärdsorganisation.

Förslaget tillåter inte värdeöverföringar från en registrerad välfärdsorganisation till en registrerad organisation som varken bedriver eller avser att bedriva offentligt finansierad välfärd. Även om ett stödjande helägt dotterbolag uppfyller övriga registreringsvillkor löser dess registrering därför inte denna fråga. Begränsningen behöver ta hänsyn till moderorganisationens gemensamma allmännyttiga ändamål och hur överförda medel skyddas.

Promemorian anger att händelser av affärsmässig karaktär inte omfattas av begränsningen. Alla betalningar inom en organisation är alltså inte värdeöverföringar i lagens mening. Vi efterfrågar tydliga regler och praktisk vägledning om denna gränsdragning samt om under vilka

förutsättningar värdeöverföringar kan tillåtas till stödjande juridiska personer inom en idéburen organisation.

En sådan lösning behöver säkerställa att medlen fortsatt används för allmännyttiga ändamål och inte kan föras vidare till privata vinstintressen. Organisationstillhörighet bör därför inte i sig innebära ett generellt undantag från skyddet.

4.3 Registret ska innehålla fler uppgifter

Bräcke diakoni tillstyrker förslaget delvis.

Vi tillstyrker uppgifter om organisationernas verksamhet och huvudsakliga verksamhetsorter samt att Kammarkollegiet tillhandahåller informationen på sin webbplats.

Informationen kan göra det lättare för offentliga aktörer att identifiera idéburna utförare inför dialog och upphandling. Uppgifterna bör vara lättillgängliga och sökbara utifrån verksamhetsområde och geografiskt område. Insamling och uppdatering av information bör utformas så att administrationen blir så enkel som möjligt.

Vi avstyrker uppgiften om huruvida organisationen bedriver eller avser att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet som en följd av vårt ställningstagande mot breddningen i avsnitt 4.1. Om breddningen ändå genomförs behöver denna skillnad däremot framgå tydligt. Det är en förutsättning för att registret ska kunna användas korrekt.

4.4 Tiden för begränsningen om värdeöverföringar efter avregistrering ska kortas ned

Bräcke diakoni avstyrker förslaget i dess nuvarande utformning.

En förkortning från fem till tre år minskar den tid som organisationen är bunden av villkoren efter avregistrering. En fast tidsgräns riskerar dock både att belasta organisationer som inte längre har några värden att skydda och att låta skyddet upphöra trots att sådana värden finns kvar. Begränsningen bör därför i stället kopplas till kvarvarande ekonomiska värden.

Bräcke diakoni föreslår att Kammarkollegiet ges möjlighet att besluta att begränsningen upphör när organisationen visar att den inte längre innehar tillgångar som ska skyddas. Organisationen bör kunna visa att medlen har förbrukats för det allmännyttiga ändamålet eller att tillgångarna har överförts till en tillåten mottagare. En återinvestering innebär däremot inte i sig att skyddsbehovet upphör, om värdet finns kvar i organisationen. Så länge skyddsvärda tillgångar finns kvar bör begränsningen bestå.

En sådan ordning behöver bygga på tydliga regler om vilka tillgångar som omfattas, hur dessa ska identifieras och vilket underlag organisationen ska lämna för att begränsningen ska kunna upphöra. Det behöver särskilt klargöras hur tillgångar som fanns före registreringen ska behandlas. Kraven på underlag bör vara proportionerliga och så långt som möjligt bygga på befintlig redovisning, så att möjligheten att avsluta begränsningen inte i sig medför en omfattande administrativ börda.

4.5 Skyldigheten att årligen rapportera värdeöverföringar ska tas bort

Bräcke diakoni tillstyrker förslaget.

Att ta bort den årliga rapporteringsskyldigheten minskar administrationen för de registrerade organisationerna. Kammarkollegiets tillsyn bör i stället utgå från behov och risk, med möjlighet att begära in underlag när det finns anledning till närmare granskning.

4.6 Straffbestämmelsen för överträdelser av begränsningen om värdeöverföringar tas bort

Bräcke diakoni tillstyrker förslaget.

Som framgår av sammanfattningen har osäkerheten kring organisationsinterna överföringar, i kombination med straffansvaret, varit avgörande för Bräcke diakonis beslut att avstå från registrering. Det har varit svårt att med tillräcklig säkerhet bedöma vilka överföringar som omfattas av begränsningen och vilka som är tillåtna.

Vi bedömer att ett särskilt straffansvar är alltför ingripande för en frivillig registrering och välkomnar att straffbestämmelsen tas bort.

Förändringen behöver kompletteras med de förtydliganden av reglerna om organisationsinterna överföringar som vi efterfrågar i avsnitt 4.2.

4.7 En idéburen organisation som gör överföringar i strid med begränsningen om värdeöverföringar ska avregistreras

Bräcke diakoni tillstyrker förslaget.

Vi stödjer huvudregeln att en organisation som gör otillåtna värdeöverföringar ska avregistreras, med möjlighet att i stället meddela varning när det är tillräckligt. Det är en mer proportionerlig ordning än det nuvarande straffansvaret. Bedömningen behöver ta hänsyn till överträdelsens allvar, omständigheterna i det enskilda fallet och om organisationen har vidtagit rättelse.

Även avregistrering kan få negativa konsekvenser för en organisation. Reglerna måste därför vara tydliga och förutsägbara, så att organisationen kan bedöma vilka överföringar som är tillåtna innan de genomförs.

För Bräcke diakoni

Helene Mellström
Direktor
helene.mellstrom@brackediakoni.se

Johan Broberg
Chef för välfärdsutveckling
johan.broberg@brackediakoni.se